

Nowo narodzony

Modernizacja stadionu im. Ernesta Pohla w Zabrzu

TEKST → GRZEGORZ SOWIŃSKI

FOTO → GMT | SARBUD

Zabrzeński stadion im. Ernesta Pohla jest historycznym obiektem jednego z najbardziej znanych i utytułowanych polskich klubów piłkarskich – Górnika Zabrze. Obiekt jest położony w zwartej zabudowie aglomeracji śląskiej, w otoczeniu terenów zielonych, przy granicy miasta Zabrze od strony Gliwic. Stadion mieści się przy ul. Roosevelta

INWESTOR	Miasto Zabrze
PROJEKTANT	Konsorcjum firm z liderem firmą GMT spółka z o.o. z Mysłowic Kierownik projektu: mgr inż. Tomasz Pilch, dr inż. Grzegorz Drwał
ARCHITEKCI	mgr inż. arch. Marek Szczęśniak z zespołem
KONSTRUKTOR	SARBUD s.c. ul. Szlachtowska 60, Szczawnica
Materiały i dane do publikacji przekazane przez spółkę "Stadion w Zabrzu"	

Bilans powierzchni:

Powierzchnia terenu objęta inwestycją – 120 983 m²

Powierzchnia zabudowy – 23 397 m²

Powierzchnia utwardzona – 80 718 m² w tym:

:: drogi i parkingi – 36 565 m²

:: place i chodniki – 44 153 m²

Powierzchnia biologicznie czynna – 16 088 m² w tym:

:: murawa stadionu – 7668 m²

:: trawniki, zieleń niska – 8 948 m²

Szacunkowa wartość nakładów inwestycyjnych netto:

Etap I – 172 000 000

Etap II – 80 000 000

Etap III – 25 000 000

W sumie: 272 000 000 zł

Historia obiektu

Stadion sportowy został oddany do eksploatacji w 1934 roku.

Pierwsze ważne zawody sportowe to mecz piłkarski między polskimi i niemieckimi sportowcami Śląska w obecności 7 tysięcy widzów.

Po II Wojnie Światowej rozpoczyna się historia klubu Górnik Zabrze.

W końcu lat czterdziestych naszego stulecia, po zjednoczeniu kilku mniejszych klubów działających na tym terenie, powstał jeden silny górniczy klub sportowy – obecna chluba mieszkańców miasta. Klub znany jest przede wszystkim z największych osiągnięć sportowych piłkarzy. Pamiętany do dziś sukcesem Górnika Zabrze był awans do finału Pucharu Zdobywców Pucharów w 1970 roku, gdzie zmierzył się z Manchesterem City. Zabrzańscy sportowcy reprezentowali także sportowcy innych dyscyplin (w czasach świetności było kilkanaście sekcji sportowych), przede wszystkim lekkoatleci – zdobywcy wielu olimpijskich medali oraz pływcy, tenisści i inni.

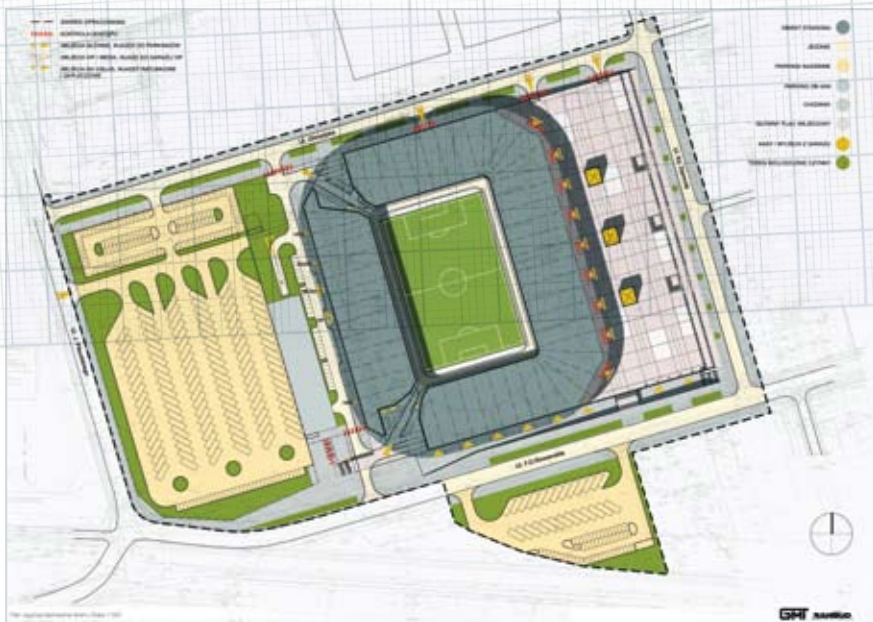
Stadion z boiskiem do piłki nożnej oraz bieżnią lekkoatletyczną, widownią na 17 tys. widzów i budynkiem klubowym jest częścią kompleksu sportowego. Znajdują się tu boiska treningowe dla piłkarzy, hala lekkoatletyczna, korty, bieżnie (kiedyś istniały otwarte baseny pływackie). Dziś te obiekty są już zniszczone i słabo wyposażone w nowoczesną infrastrukturę. Przez wiele lat stadion był poddawany remontom i modernizacjom – oświetlenie, nowe siedziska dla widzów, boisko z podgrzewaną murawą, zachowując jednak swój pierwotny charakter stadionu otwartego. 9 czerwca 2005 roku stadion oficjalnie otrzymał imię zmarłego 10 lat wcześniej Ernesta Pohla, słynnego piłkarza klubu – trzykrotnego króla strzelców Ekstraklasy. Oprócz legendarnych sportowców i piłkarzy atutem Górnika Zabrze są wierni i oddani fani, a marka klubu jest dobrze znana w kraju i za granicą.

Decyzja o modernizacji

Przedstawiciele władz Zabrze mając na uwadze znaczenie klubu dla jego mieszkańców zdecydowali o kompleksowej modernizacji obiektu. Pierwszym krokiem było ogłoszenie konkursu architektonicznego na projekt stadionu. Zdecydowanie i determinację działań władz miasta wyrażają słowa – „Nie zastanawiamy się czy budować stadion, ale jak on będzie wyglądał” – wypowiedziane przed prezentacją trzech koncepcji nowego stadionu przez Małgorzatę Mańkę-Szulik, Prezydenta Miasta.

Z nadesłanych prac wybrano ambitną koncepcję architektów: Andrzeja Wiszowatego i Andrzeja Wójtowicza z Krakowa. W założeniu miał powstać nowoczesny obiekt z dwupoziomową, zadaszoną widownią dla ponad 30 000 widzów, nowym budynkiem klubowym z pełnym zapleczem, lożami VIP, gastronomią i rozbudowaną częścią komercyjną wraz z nowym zagospodarowaniem przyległych terenów. Kolejnym etapem był wybór firmy projektowej dla przygotowania projektu budowlanego i wykonawczego inwestycji. W przetargu publicznym wybrano projektanta – konsorcjum firm z liderem, spółką GMT z Mysłowic. Ruszyły prace projektowe i zapadały kolejne decyzje przestrzenne i funkcjonalne planowanego obiektu. Ostateczne rozwiązania projektowe zostały poddane konsultacjom społecznym i w efekcie gorącej dyskusji zostały zaakceptowane.

W 2010 roku została ukończona dokumentacja budowlana i pod koniec roku, 19 listopada, uzyskano długo wyczekiwane, prawomocne pozwolenie na budowę. Obecna forma architektoniczna stadionu Górnika to dzieło architekta Marka Szczęśniaka oraz współpracujących z nim młodych, mocno zaangażowanych w temat projektantów. Trwają końcowe prace projektowe i przygotowania organizacyjne do dalszych etapów inwestycji. Aby lepiej zorganizować prace związane z realizacją stadionu władze miasta powołały spółkę Stadion w Zabrzu, której zadaniem jest nadzorowanie prac projektowych, zorganizowanie wyboru generalnego wykonawcy oraz nadzór nad realizacją inwestycji i w dalszym etapie zarządzanie nowym obiektem.

Forma architektoniczna

Projektowany obiekt jest architekturą typowo sportową, którego forma podporządkowana jest głównie pełnionej funkcji oraz wygodzie i bezpieczeństwu użytkowników imprez masowych. Punktem wyjścia dla kształtu bryły stadionu jest prostokątne pole gry. Narożniki obiektu ukształtowano tak, żeby zapewnić jak najlepszą widoczność z trybun na boisko. Żelbetowe trybuny, oprócz całkowitego zadaszenia, planuje się okryć ażurową elewacją. Narożniki zewnętrznej, ażurowej powłoki zostają zaokrąglone. Zwarta bryła stadionu stoi bezpośrednio przy placu wejściowym, zlokalizowanym wzdłuż ul. Damrota.

Pole gry

Centralnym punktem obiektu jest nowoczesna murawa boiska piłkarskiego. Pole gry mierzy 105 m długości i 68 m szerokości. Murawa została niedawno przebudowana i przystosowana do obowiązujących norm, przepisów i zaleceń polskich i międzynarodowych organizacji piłkarskich. Istniejąca murawa jest wyposażona w system automatycznego nawadniania wraz z drenażem oraz instalację podgrzewania płyty boiska. Pole gry nie jest objęte modernizacją, gdyż jego istniejąca forma jest wystarczająca dla celu jaki ma spełniać po realizacji inwestycji. Pole gry jest dostępne z tunelu wejściowego dla sportowców zlokalizowanego po zachodniej stronie murawy, prowadzącego bezpośrednio z pomieszczeń szatni zawodniczych, trenerskich i sędziowskich. Ponadto dostęp dla służb ratowniczych i prewencyjnych zapewniono poprzez zaprojektowanie dwóch wjazdów technicznych zlokalizowanych w narożach pola gry (południowo-zachodnim i północno-zachodnim). Wjazdy techniczne na murawę boiska spełniają ponadto funkcję wentylacyjną. Swobodny przepływ powietrza przez „tunele” doskonale napowietrza murawę zamkniętą wewnątrz niecki trybun stadionu. Odpowiednie napowietrzenie murawy jest kluczowe zarówno dla jej żywotności, jak i wyglądu.

Trybuny

W obiekcie zaprojektowano dwa poziomy trybun. W centralnej części trybuny zachodniej, zwyczajowo nazywanej trybuną główną, przewidziano miejsca dla prasy (wyposażone w biurka, złącza telekomunikacyjne oraz gniazda zasilania) oraz trybunę honorową. Wejście na dolną trybunę zapewnia 20 wómitoriów rozmieszczonych równomiernie wokół obwodu niecki stadionu na poziomie +1. Dla trybuny honorowej przewidziano wejścia przez taras klubu VIP na poziomie +1. Wejścia na górny poziom trybun zapewnia 28 wómitoriów rozmieszczonych równomiernie wokół obwodu niecki stadionu na poziomie +3. Przewiduje się podział obu poziomów trybun na trybunę północną, wschodnią, południową, honorową oraz trybunę kibiców drużyny przyjezdnej. Część trybun jest niedostępna dla większości kibiców i całkowicie objęta ścisłą kontrolą dostępu. Dotyczy to trybuny honorowej VIP oraz trybuny prasowej. W celu zapewnienia optymalnego bezpieczeństwa kibiców przebywających na stadionie w trakcie imprez, zaprojektowano szereg barier rozdzielających sektory, bloki oraz trybuny przeznaczone dla kibiców przyjezdnych drużyn.

Zakres inwestycji

Przedmiotem inwestycji jest modernizacja i znaczna rozbudowa stadionu polegająca na:

- :: Przebudowie istniejących trybun betonowych poprzez ich wyburzenie i wykonanie nowych w układzie dwupoziomowym na 31 172 miejsc siedzących,
- :: Wykonaniu pełnego zadaszenia trybun,
- :: Wykonaniu części kubaturowej obiektu zawierającej zaplecze socjalne, szatniowe i biurowe zawodników, pomieszczenia klubu sportowego, zespół pomieszczeń pracy mediów, zespół pomieszczeń VIP z niezbędnym zapleczem, pomieszczenia magazynowe i techniczne,
- :: Wykonaniu garażu podziemnego, dwukondygnacyjnego pod placem wejściowym po wschodniej stronie obiektu i pod koroną stadionu, wykonaniu niezbędnej infrastruktury technicznej.

Obiekt w liczbach:

- :: **23 397,89 m²** – powierzchnia zabudowy
- :: **38 191,13 m²** – powierzchnia użytkowa parkingu podziemnego
- :: **18 983,15 m²** – powierzchnia użytkowa części nadziemnej
- :: **57 174,28 m²** – łączna powierzchnia użytkowa
- :: **48 372,82 m²** – powierzchnia całkowita parkingu podziemnego
- :: **48 966,34 m²** – powierzchnia całkowita części nadziemnej
- :: **75 605,98 m²** – łączna powierzchnia całkowita
- :: **19 2720,72 m²** – kubatura parkingu podziemnego
- :: **23 4505,11 m²** – kubatura części nadziemnej
- :: **32 5079,89 m²** – łączna kubatura
- :: **+/-0.00 | + 20,95** – maksymalna wysokość budynku od poziomu
- :: **1** – ilość kondygnacji podziemnych
- :: **4** – ilość kondygnacji nadziemnych
- :: **0.00 = 241,73 n.p.m.** – zero budynku
- :: **1360** – ilość miejsc parkingowych w garażu podziemnym
- :: **31 172** – ilość widzów

Gastronomia

Projekt części gastronomicznej obejmuje: klub biznesowy VIP o powierzchni ponad 1600 m² będący w stanie obsłużyć 800 konsumentów dziennie, łóżka VIP, kioski gastronomiczne, dwa kluby kibica oraz klub dziennikarzy. Większość obiektów będzie zlokalizowana w części znajdującej się pod trybuną zachodnią. Punkty małej gastronomii zostały przewidziane dla każdego sektora, włączając w to również zamkniętą część dla prasy. Rozmieszczono je w pobliżu wyjść z poszczególnych sektorów tak, żeby kibice mieli dogodny dostęp. Ofertę punktów małej gastronomii będzie uzupełniała sprzedaż przekąsek oraz tzw. fast food.

Toalety i punkty pierwszej pomocy

Zaprojektowano punkty sanitarne zapewniające zaspokojenie potrzeb wszystkich osób mogących przebywać jednocześnie na stadionie w proporcji widzów 60% mężczyzn i 40% kobiet zgodnie z wytycznymi UEFA (UEFA Stadium Infrastructure Regulations for the Elite Category). Z uwagi na specyficzny charakter obiektu oraz przytoczone przepisy przyjęto współczynnik 1 pisuar/125 mężczyzn oraz 1 miska ustępowa/200 osób. Toalety wyposażono w przedsiionki z umywalkami. Poza toaletami ogólnodostępnymi dla widzów przewidziano również toalety w zamkniętych strefach przeznaczonych dla akredytowanych przedstawicieli prasy, gości strefy VIP, zawodników, sędziów, pracowników administracyjnych oraz kuchni. Ponadto zaprojektowano wydzielone toalety dla osób niepełnosprawnych. Wszystkie

toalety zostaną wyposażone w instalację wentylacji mechanicznej z wyrzutniami zlokalizowanymi poza obiektem. W całym obiekcie zaprojektowano toalety rozdzielnopłciowe. Wyjątkiem są jednoosobowe toalety dla osób niepełnosprawnych. Przy każdym sektorze widowni zapewniono również punkt pierwszej pomocy medycznej wyposażony w umywalkę, apteczkę oraz leżankę. Punkty te mają na celu zapewnienie doraźnej pomocy medycznej. Punkty pierwszej pomocy zostaną również wyposażone w złącza telekomunikacyjne umożliwiające wezwanie służb ratunkowych bezpośrednio lub poprzez punkt dowodzenia.

Strefa VIP

Strefa VIP, zlokalizowana w trybunie zachodniej, obejmuje wydzielony garaż podziemny mieszczący 162 miejsca postojowe z kontrolą dostępu przez ochronę oraz system kontroli dostępu (SKD). Na poziomie 0 zaprojektowano hol wejściowy strefy VIP z kontrolą dostępu do pozostałych części strefy, do których dostęp jest możliwy jedynie poprzez hol. Główną częścią strefy VIP jest klub z funkcją restauracyjną, zlokalizowany na poziomie +1. Klub jest wyposażony w zaplecze sanitarne oraz strefę wydawania posiłków restauracji, która swoje zaplecze ma na poziomie 0. Z poziomu klubu VIP projektuje się wyjścia na trybunę honorową jako poszerzone wolumetria tworzące jednocześnie tarasy klubu. Na poziomie +2 planuje się drugą część strefy VIP, na którą składa się zespół łóż honorowych/biznesowych uzupełnionych o foyer, pomieszczenia sanitariatów, miejsca wypoczynkowe i salki konferencyjne.

LICZBA WIDZÓW NA POSZCZEGÓLNYCH TRYBUNACH					
	DOLNA	GÓRNA	GÓRNA I DOLNA ŁĄCZNIE	MIEJSCA DLA NIEPEŁNO-SPRAWNYCH	RAZEM
trybuna północna	2887	2240	5127	12	5139
trybuna wschodnia	4628	4006	8634	24	8658
trybuna południowa	4049	3917	7966	16	7982
trybuna gości	1136	1693	2829	4	2833
	-	-	-	-	24 612
trybuna VIP I	-	-	-	-	1787
trybuna honorowa	1505			-	-
łóże	282			-	-
trybuna VIP II	1272	3074	4346	18	4364
trybuna dla dziennikarzy	-	427	427	-	427
miejsca zwykłe	-	208	-	-	-
miejsca z białem (1×)	-	99	-	-	-
miejsca z białem (3×)	-	120	-	-	-
ŁĄCZNIE			31 116	56	31172
(%) kibice, goście					9,09

Zespół łóż obsługiwany jest przez catering ze wspólnym zapleczem z restauracją. Dostęp do strefy zamkniętej jest monitorowany systemami SKD oraz CCTV, a także przez ochronę. Strefę tę charakteryzuje wysoki standard wykończenia wnętrz oraz usług. Obiekt oraz zagospodarowanie terenu zaprojektowano w sposób pozwalający na zminimalizowanie przenikania się dróg komunikacyjnych do zamkniętych stref z drogami pozostałych widzów.

Pomieszczenia dla prasy i strefa mieszana

W bezpośredniej bliskości parkingu dla wozów transmisyjnych, zlokalizowanego po stronie zachodniej obiektu, zaprojektowano na poziomie parteru niedostępną dla kibiców strefę mediów. Wejście do strefy prasowej jest możliwe wyłącznie poprzez przeznaczony dla niej hol wejściowy będący strefą kontroli dostępu oraz punktem wydawania akredytacji prasowych. Pomieszczenia pracy dziennikarzy zaprojektowano w sąsiedztwie sali konferencji prasowych. Strefę prasy w obrębie kondygnacji parteru uzupełnia zaplecze sanitarne. Bezpośrednio przy strefie mediów projektuje się strefę mieszaną. Strefę mieszaną stanowi hol zaprojektowany w części zachodniego podtrybuna w kondygnacji parteru. Strefa mieszana jest bezpośrednio skomunikowana z pomieszczeniami zawodników, pomieszczeniami prasowymi, biurami imprezy oraz pomieszczeniami działaczy PZPN/UEFA/FIFA.

Pomieszczenia dla zawodników

Na parterze zachodniego skrzydła projektuje się zespół szatni zawodników. Przewidziano dwa w pełni wyposażone węzły szatni dla sportowców wraz z przylegającymi funkcjami, takimi jak odnowa biologiczna, czy sala rozgrzewki. Dodatkowo dla drużyny rezydującej w obiekcie zapewniono pomieszczenia pralni i suszarni strojów sportowych. Obwody szatni dla zawodników zaprojektowano w sposób umożliwiający odosobnienie drużyn od otoczenia, zapewniając (dzięki okładzinom akustycznym ścian i stropów) odpowiednie warunki pozwalające na spokojne przygotowanie się do spotkania. Obie szatnie wraz z przyległymi funkcjami stanowią odrębny zespół funkcjonalno-przestrzenny opracowany w sposób pozwalający na optymalizację użytkowania wszystkich pomieszczeń. Poza szatnią dla zawodników, w zespole pomieszczeń dla sportowców, zapewniono również szatnię dla trenerów oraz salkę odpraw wyposażoną w odpowiedni sprzęt do omawiania planowanej podczas meczu taktyki gry. Zespół podstawowy szatni uzupełniony jest o dwie szatnie treningowe, które również wyposażone zostaną w część sanitarną i odnowy biologicznej. Powierzchnie pomieszczeń zespołów szatniowych projektowane są zgodnie ze standardami i wytycznymi UEFA, FIFA i PZPN. W pierwszym etapie realizacji inwestycji do czasu powstania głównych szatni dla zawodników, zaprojektowano szatnie tymczasowe w południowej części stadionu z wejściem z płyty boiska z narożnika południowo-zachodniego.

Infrastruktura i wyposażenie techniczne

Obiekt będzie wyposażony w podstawowe, niezbędne do funkcjonowania media i instalacje techniczne. Projekt proponuje sprawdzone technicznie rozwiązania na poziomie nowych technologii. Woda, kanalizacja deszczowa, kanalizacja sanitarna, ogrzewanie, wentylacja i klimatyzacja, instalacje elektryczne, instalacje niskich prądów i inne zostały zaprojektowane zgodnie z obecnymi wymogami norm i przepisów budowlanych oraz wymogami organizacji zawodów sportowych. Wyposażenie instalacji w nowoczesne systemy monitoringu i sterowania umożliwi ekonomiczną i bezpieczną eksploatację.

Planowana budowa

Prace projektowe dobiegają końca, ale to dopiero początek drogi do sukcesu. Niedługo rusza kolejny etap – wybór generalnego wykonawcy i realizacja. Budowa została zaplanowana w trzech etapach. W pierwszym, podstawowym etapie powstaną kompletne trzy trybuny, plac wejściowy z podziemnymi parkingami i część usługowo-komercyjna dostępna od ulicy Roosevelta. W tym etapie zostanie wykonana także zewnętrzna infrastruktura techniczna przyłączy mediów i sieci. Na ten etap inwestor przewiduje czas realizacji od 20 do 22 miesięcy. Kolejny etap to budowa trybuny zachodniej, pod którą zlokalizowane będą pomieszczenia klubowe, sportowe oraz socjalne dla zawodników i trenerów, strefa VIP, pomieszczenia przeznaczone dla dziennikarzy, sędziów, ochrony i służb medycznych. W ostatnim etapie przewiduje się prace związane z końcowym zagospodarowaniem terenu – komunikacja, parkingi, zieleń, oświetlenie i ogrodzenie terenu od ulic Roosevelta i Piłsudskiego. ●

Grzegorz Sowiński jest architektem zajmującym się problematyką projektową obiektów sportowych oraz jest szefem zespołu konsultacyjnego w spółce "Stadion w Zabrzu" koreferującym dokumentację projektową stadionu.